מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את סוגי כתבות המשנה ואת המבנה הייחודי של כל סוג
- לזהות מרכיבים חובה כמו מושג ספרותי, מקורות ודעה אישית
- לתרגל כתיבה בקול אישי או בקול דמות מתוך יצירה

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

1. ג – 200-400
2. ב – מושג ספרותי אחד
3. ב – שני נימוקים, כל אחד על יצירה אחרת
4. ב – דמות דינמית שעוברת שינוי
5. ב – לטענה אחת מכתבה מסוימת
6. ב – דמות מהיצירה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – טור דעה נכתב בגוף ראשון, כי זה הקול האישי של הכותב
2. נכון – כך נשמרת האמינות לדמות המקורית
3. לא נכון – צריך שינוי הדרגתי בטון שמשקף התפתחות
4. לא נכון – חובה להתייחס לכתבה ולטענה מסוימת
5. נכון – זו דרך טובה להרחיב את התשובה ולהעמיק
6. לא נכון – עדיף פרפרזה; ציטוטים צריכים להיות קצרים

חלק ג' – השלמת מילה חסרה

1. נגדית
2. כרטיס
3. חושיים
4. מקום
5. בעיה
6. שאלה

חלק ד' – התאמת סוג כתבה למבנה שלה

- 1 – ב (עמדה אישית ברורה עם שני נימוקים מיצירות שונות)
- 2 – ג (5-7 שאלות שמתקדמות מהקל אל העמוק)
- 3 – א (רשומות עם שינוי הדרגתי בטון ותחושה)
- 4 – ה (תגובה לטענה אחת עם בקשה או הצעה בסוף)
- 5 – ד (מכתב בעיה מדמות ותשובה עם עצות מעשיות)

חלק ה' – סידור שלבי כתיבת טור דעה לפי הסדר

1. פתיחה מסקרנת - שאלה או אנקדוטה
2. הצגת העמדה במשפט אחד ברור
3. שני נימוקים, כל אחד נשען על מקור מיצירה אחרת
4. התייחסות לעמדה הנגדית ודחייתה בנימוס
5. סיום שחוזר לעמדה ומציע מסקנה

חלק ו' – כתיבה קצרה

1. משפט חד שמציג שאלה או עמדה, בגוף ראשון, בלי הכללות
2. שאלה פתוחה הנוגעת לקונפליקט או סתירה בהתנהגות הדמות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מושג ספרותי אחד, דעה אישית ולפחות שני מקורות, אורך 200-400 מילים
- טור דעה הוא עמדה עצמאית; מכתב למערכת הוא תגובה לכתבה קיימת
- יומן מסע, כי יש בו כמה רשומות לאורך זמן שמאפשרות להראות שינוי הדרגתי

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את הכיתה לקבוצות כך שכל קבוצה מתרגלת סוג כתבה אחר ואז משווים תוצאות
- כדאי להביא דוגמה מהיצירה הנלמדת בכיתה ולבקש מהתלמידים לבחור סוג כתבה מתאים לה
- לפריט הפתוח השני אפשר להקדיש זמן נוסף בבית ולדון בכיתה בדוגמאות מוצלחות

דף תרגול: כתבות המשנה בעיתון הספרותי

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעיתון הספרותי השיתופי כל חבר צוות כותב כתבת משנה אחת מסוג שונה: טור דעה, ריאיון, יומן מסע, מכתב למערכת או מדור עצות. לכל סוג כתבה יש מבנה, טיפים ופתיחי משפטים משלו.

1 חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה מילים צריכה להיות כתבת משנה בערך?

א) 50-100 ב) 100-200 ג) 200-400 ד) 500-700

2. מה חובה שיהיה בכל כתבת משנה?

א) שיר מקורי ב) מושג ספרותי אחד ג) ציור ד) ריאיון עם מורה

3. בטור דעה, כמה נימוקים לפחות צריך, וכל אחד נשען על מה?

א) נימוק אחד, על דעה אישית ב) שני נימוקים, כל אחד על יצירה אחרת

ג) שלושה נימוקים, על אותה יצירה ד) אין צורך בנימוקים

4. מה המיוחד ביומן מסע מבחינת סוג הדמות שמתאים לו?

א) דמות שלא משתנה ב) דמות דינמית שעוברת שינוי ג) דמות משנית בלבד ד) דמות ללא שם

5. במכתב למערכת, לכמה טענות כדאי להגיב?

א) לכל הכתבות בעיתון ב) לטענה אחת מכתבה מסוימת ג) לכותרת בלבד ד) לאף טענה

6. במדור עצות, מי כותב את מכתב השאלה?

א) העורך הראשי ב) דמות מהיצירה ג) הקורא האמיתי ד) המורה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בטור דעה אפשר לכתוב בגוף שלישי כמו מאמר אקדמי	☐	☐
2	בריאיון עם דמות, התשובות חייבות להיות נאמנות למה שידוע מהטקסט	☐	☐
3	ביומן מסע הטון צריך להישאר זהה מהרשומה הראשונה עד האחרונה	☐	☐
4	מותר לכתוב מכתב למערכת בלי להזכיר כתבה מסוימת	☐	☐
5	במדור עצות היועץ יכול להשוות לדמויות מיצירות אחרות	☐	☐
6	בכל כתבת משנה מותר להשתמש בציטוטים ארוכים מהיצירה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילה חסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. בטור דעה יש להתייחס לעמדה ה_____ ולדחות אותה בנימוס

2. בריאיון מומלץ להכין קודם ' _____ דמות' עם תכונות, רצונות ופחדים

3. ביומן מסע חשוב לשלב פרטים _____ - מה רואים, שומעים ומריחים

4. במכתב למערכת יש לחתום בסוף בשם, תפקיד או _____

5. במדור עצות היועץ מזהה את ה_____ במשפט אחד בתחילת התשובה

6. בטור דעה הכותרת יכולה לבוא עם סימן _____

4 חלק ד' – התאמת סוג כתבה למבנה שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טור דעה	___	**א.** רשומות עם שינוי הדרגתי בטון ותחושה
2. ריאיון עם דמות	___	**ב.** עמדה אישית ברורה עם שני נימוקים מיצירות שונות
3. יומן מסע	___	**ג.** 5-7 שאלות שמתקדמות מהקל אל העמוק
4. מכתב למערכת	___	**ד.** מכתב בעיה מדמות ותשובה עם עצות מעשיות
5. מדור עצות	___	**ה.** תגובה לטענה אחת עם בקשה או הצעה בסוף

5 חלק ה' – סידור שלבי כתיבת טור דעה לפי הסדר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הצגת העמדה במשפט אחד ברור
☐	שני נימוקים, כל אחד נשען על מקור מיצירה אחרת
☐	התייחסות לעמדה הנגדית ודחייתה בנימוס
☐	סיום שחוזר לעמדה ומציע מסקנה
☐	פתיחה מסקרנת - שאלה או אנקדוטה

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט פתיחה אחד לטור דעה בנושא שבחרתם מתוך יצירה שלמדתם

2. כתבו שאלה אחת מאתגרת שהייתם שואלים דמות בריאיון, על החלטה קשה שלה

כרטיס יציאה

מה חייב להיות בכל כתבת משנה, גם אם הסוגים שונים?

תנו דוגמה אחת להבדל בין טור דעה לבין מכתב למערכת

באיזה סוג כתבה הכי מתאים להציג דמות שמשתנה לאורך הסיפור, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️